

Sygn. akt I CSK 807/18

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa J.S-M. i T.M.

przeciwko V.G-S. i M.S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 czerwca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 6 lipca 2018 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanych na rzecz powodów kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego [...] w W. z dnia 30 września 2016 r. w ten sposób, że częściowo uwzględnił powództwo J.S-M. i T.M. przez zasądzenie na ich rzecz solidarnie od pozwanych V.G-S. i M.S. kwotę 51.426,73 zł z umownymi odsetkami, oddalił apelację powodów w pozostałej części i orzekł o kosztach procesu.

Pozwani w skardze kasacyjnej powołali obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazali przyczynę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Stwierdzili, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 227, 232, 233, 245 i 378 § 1 k.p.c. oraz art. 6 k.c. poprzez ocenę materiału dowodowego rażąco sprzeczną z regułami postępowania. Oczywista zasadność skargi wynika także z rażącego naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 328 § 2 k.p.c., który w uzasadnieniu orzeczenia nie wskazał i nie uzasadnił podstaw prawnych do uwzględnienia roszczenia. Sąd Apelacyjny naruszył również w stopniu rażącym przepisy prawa materialnego: art. 5 k.c. oraz art. 405 w zw. z art. 410 § 1 i 2 i art. 411 k.c. w ten sposób, że nie rozważył, iż zwrot kwoty pożyczki na rzecz powodów powoduje u nich bezpodstawne wzbogacenie, względnie świadczenie nienależne, w sytuacji gdy cel wypłacenia pieniędzy, jakim była wspólna inwestycja, został w całości zrealizowany.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoczeniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Sąd Najwyższy

bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynie oczywistej jej zasadności wymaga od skarżącego wykazania, że zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych dociekań. Naruszenie prawa powinno mieć charakter szczególny i kwalifikowany (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; z dnia 23 listopada 2010 r., III UK 10/11, niepubl.). Nie spełnia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jedynie powołanie naruszenia konkretnego przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 38/06, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.).

Analiza uzasadnienia wniosku pozwanych nie pozwala na stwierdzenie, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Wynik badania wniosku i jego argumentacji, na tle podstawy skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego wyroku, nie prowadzi do oceny, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję jaskrawych błędów w zakresie wykładni lub zastosowania prawa, które współkształtowały jego treść. Skarżący oparli przesłankę przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w pierwszej kolejności na zarzutach naruszenia przepisów art. 227, 232, 233, 245 i 378 § 1 k.p.c. oraz art. 6 k.c. poprzez ocenę materiału dowodowego rażąco sprzeczną z regułami postępowania. Należy zatem w pierwszym rzędzie zwrócić uwagę na wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów, co skutkuje niedopuszczalnością powoływania się w postępowaniu kasacyjnym na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny

dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Skarżący wprowadzili nominalnie powołali się także na naruszenie przepisów postępowania cywilnego, które nie należą do niedopuszczalnej kategorii przepisów regulujących ustalenia faktów dowodowo i bezdowodowo (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2008 r. I CSK 83/08, niepubl.) oraz na naruszenie art. 6 k.c., lecz w uzasadnieniu wniosku nie specyzowali w ogóle zarzucanych naruszeń. Uzasadnienie wniosku zostało w tym zakresie ograniczone do polemiki z dokonaną przez Sąd Apelacyjny oceną dowodów odnośnie kwestii zakresu spłaty przez pozwanych ich zobowiązania z tytułu zawartej między stronami umowy, co nie pozwala na przyjęcie, że skarga jest oczywiście uzasadniona na tej podstawie.

Skarżący nie wykazali także tej przesłanki w związku z zarzutem rażącego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Dopuszczalność formułowania zarzutu kasacyjnego naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. (przy jednoczesnym obowiązku wskazania: "w związku z art. 391 § 1 k.p.c.", czego we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania brak) była już wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym przyjęto, że chodzi o sytuacje wyjątkowe, gdy orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej, w szczególności gdy uzasadnienie nie ma wszystkich koniecznych elementów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 83, z dnia 26 listopada 1999 r., III CKN 460/98, OSNC 2000, Nr 5, poz. 100, z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, niepubl.). Skarżący nie wykazali, że chodzi o taką wyjątkową sytuację. Wbrew ich przekonaniu, nie świadczy o braku elementu uzasadnienia w postaci podstawy prawnej orzeczenia przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że roszczenie powodów o zwrot kwoty, jaką zapłacili za pozwanych przy zakupie nieruchomości, miało podstawę w zawartej przez strony umowie, która nie stanowiła kodeksowej umowy pożyczki.

Również jeżeli chodzi o zarzucane naruszenia przepisów prawa materialnego, lakoniczna argumentacja skarżących nie prowadzi do wniosku o oczywistej zasadności skargi. Trudno przy tym nie dostrzec, że stanowisko skarżących o tym, że Sąd Apelacyjny w stopniu rażąco naruszył przepisy art. 5 k.c. oraz art. 405 w zw. z art. 410 § 1 i 2 i art. 411 k.c., oparte zostało na założeniach co do celu umowy, które nie znajdują odzwierciedlenia w ustaleniach

faktycznych i rozważaniach prawnych Sądu Apelacyjnego. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, przedmiotem niniejszej sprawy była bowiem kwestia zwrotu kwoty „pożyczki” (udzielonej przez powodów pozwanym na podstawie umowy nienazwanej łączącej w sobie elementy kodeksowej umowy pożyczki i umowy o czynienie nakładów na nieruchomości), a nie rozliczenie kosztów inwestycji pomiędzy stronami.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).